PRATIK DERS

Preteriti i foljeve haben dhe sein - Das Präteritum von haben und sein

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës gjermane

> Do të mësoni format war dhe hatte, zgjedhimin e plotë të tyre dhe pse pikërisht këto dy folje përdoren në preterit edhe në gjuhën e folur, ndryshe nga foljet e tjera.

Preteriti i foljeve haben dhe sein - Das Präteritum von haben und sein

Përmbledhje e mësimit

Gjermanishtja ka dy kohë të shkuara: **Perfekt**, që përdoret në bisedë, dhe **Präteritum**, që përdoret kryesisht në shkrim. Por ka një përjashtim të rëndësishëm: foljet **haben** dhe **sein** përdoren në preterit edhe kur flitet. Prandaj thuhet *Ich war müde*, jo *Ich bin müde gewesen*.

Çfarë do të mësoni?

- Zgjedhimin e plotë të *war* dhe *hatte*.
- Pse këto dy folje bëjnë përjashtim.
- Përdorimin e tyre në përshkrime dhe rrëfime.
- Format e *werden* dhe të foljeve modale në preterit.

Zgjedhimi

Veta	sein → war	haben → hatte	Shqip
ich	war	hatte	isha / kisha
du	warst	hattest	ishe / kishe
er / sie / es	war	hatte	ishte / kishte
wir	waren	hatten	ishim / kishim
ihr	wart	hattet	ishit / kishit
sie / Sie	waren	hatten	ishin / kishit

Vini re: veta e parë dhe e tretë njëjës janë **të njëjta** dhe pa mbaresë — *ich war, er war*. Kjo është tipike për preteritin gjerman.

Kur përdoret

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

Përdorimi	Shembull	Shqip
Gjendje në të shkuarën	*Ich **war** sehr müde.*	Isha shumë i lodhur.
Vendndodhje	*Wir **waren** in Berlin.*	Ishim në Berlin.
Zotërim në të shkuarën	*Er **hatte** kein Geld.*	Ai nuk kishte para.
Mosha	*Damals **war** ich zehn Jahre alt.*	Atëherë isha dhjetë vjeç.
Përshkrim rrethanash	*Es **war** kalt und dunkel.*	Ishte ftohtë dhe errët.

Mohimi dhe pyetja

- *Ich **war nicht** zu Hause.* — Nuk isha në shtëpi.
- *Ich **hatte keine** Zeit.* — Nuk kisha kohë.
- ***Warst** du gestern hier?* — A ishe këtu dje?
- ***Hattest** du Angst?* — A kishe frikë?

Vini re se folja *sein* dhe *haben* nuk kërkojnë asnjë folje ndihmëse për pyetjen — ato janë vetë ndihmëse.

Werden dhe foljet modale

Folja	Preteriti (ich)	Shqip
werden	wurde	u bëra
können	konnte	mundja
müssen	musste	duhej
wollen	wollte	doja
dürfen	durfte	lejohesha
mögen	mochte	më pëlqente

Edhe foljet modale, si *haben* dhe *sein*, përdoren zakonisht në preterit dhe jo në Perfekt. Vini re se umlauti bie: *können* → *konnte*.

Shembuj me përkthim

Gjermanisht: Gestern war ich krank und hatte Fieber.

Shqip: Dje isha i sëmurë dhe kisha temperaturë.

Gjermanisht: Als Kind hatte ich einen Hund.

Shqip: Kur isha fëmijë, kisha një qen.

Gjermanisht: Es war ein schöner Tag.

Shqip: Ishte një ditë e bukur.

Fjalë sinjalizuese

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

gestern, *damals* (atëherë), *früher* (dikur), *als Kind* (kur isha fëmijë), *letztes Jahr*, *vor zehn Jahren* (para dhjetë vjetësh).

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
Ich bin müde gewesen.	**Ich war müde.**	me *sein* preferohet preteriti
Ich habe Zeit gehabt.	**Ich hatte Zeit.**	po ashtu me *haben*
ich warst	**ich war**	veta e parë pa mbaresë
ihr warent	**ihr wart**	formë e veçantë
Ich könnte gestern nicht.	**Ich konnte gestern nicht.**	*könnte* është Konjunktiv II

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja ka disa kohë të shkuara dhe e dallon të pakryerën nga e kryera e thjeshtë: *isha* / *qeshë*. Gjermanishtja ka vetëm një preterit, prandaj *war* mbulon të dyja. Nga ana tjetër, shqipja nuk bën dallim stilistik midis gjuhës së folur dhe asaj të shkruar për këto folje, ndërsa gjermanishtja po.

Përmbledhje e shkurtër

- *war* dhe *hatte* përdoren edhe në bisedë.
- Veta I dhe III njëjës janë të njëjta.
- Foljet modale ndjekin të njëjtin model.
- Umlauti bie: *konnte*, jo *könnte*.

Këshilla praktike për ushtrime

1. Përshkruani fëmijërinë tuaj me dhjetë fjali duke përdorur vetëm *war* dhe *hatte*.
2. Krahasoni çiftet *konnte / könnte* dhe *musste / müsste*; umlauti ndryshon kuptimin.
3. Përshkruani motin dhe gjendjen tuaj dje; kjo kërkon pikërisht këto folje.

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.